

СЕКЦІЯ 5 «М'ЯКА СИЛА» ТА СУЧАСНА ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ

Шулятицька Христина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЕКОЛОГІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СКЛАДОВА «М'ЯКОЇ СИЛИ» ДЕРЖАВ ЄС

Ключові слова: екологічна дипломатія, м'яка сила, Європейський Союз, Зелений Курс, екологічна криза.

Keywords: *environmental diplomacy, soft power, European Union, Green Deal, environmental crisis.*

У сучасному світі питання вирішення екологічних питань є дуже важливими для кожної країни, оскільки екологічна криза має глобальний характер і впливає на здоров'я та добробут населення усєї планети. Саме тому країни Європейського Союзу визнають необхідність створення нового механізму співробітництва та розвитку екологічної дипломатії як частини своєї «м'якої сили».

Екологічна дипломатія – це серія заходів, спрямованих на поліпшення умов навколишнього середовища. Вона є невід'ємною частиною публічної дипломатії, яка спрямована на вирішення глобальних суспільних питань, як-от стан навколишнього середовища та пов'язаних із ним проблемах, на кшталт зміни клімату, втрати біорізноманіття тощо [5]. Це особлива галузь міжнародної діяльності, що сприяє превентивній, конструктивній та поступовій співпраці між країнами для поліпшення стану навколишнього середовища. Вона також приділяє увагу захисту навколишнього середовища та сталому розвитку і забезпечує співпрацю між країнами для вирішення екологічних проблем. Ця галузь базується на спільних зусиллях країн, організацій і міжнародних угод щодо зменшення впливу на навколишнє середовище і пошуку найкращих способів для усунення речей, які негативно впливають на стан довкілля. Країни Європейського Союзу використовують екологічну дипломатію, щоб підтримувати статус міжнародних екологічних угод, сприяти обміну знаннями та технологіями, а також впливати на інші країни регіону та світу з метою прийняття екологічно відповідальної політики.

Для ЄС екологічна дипломатія стала важливою частиною зовнішньої політики. Це стало ще більш важливим після прийняття Рамкової конвенції ООН про зміну клімату в 2007 р., яка закликала всі країни вжити заходів для скорочення викидів парникових газів [7]. Міжнародні угоди та конвенції є одним із основних інструментів екологічної дипломатії. Головною з них є Паризька угода про зміну клімату 2015 р. Було досягнуто домовленості про обмеження підвищення глобальної середньої температури не більше ніж на 2 або 1,5 градуси за Цельсієм вище до індустріального рівня [6]. До того ж важливим є також Кіотський протокол, прийнятий у 1997 р. Обидві угоди встановлюють національні цілі щодо скорочення викидів парникових газів і підтримки процесів сталого розвитку.

ЄС також активно співпрацює з іншими країнами та регіонами для вирішення екологічних проблем. Наприклад, ЄС і США обговорили у 2021 р. спіль-

ну мету у скороченні викидів метану на 30 % до 2030 р. [1]. ЄС також має плани співпраці з Африкою для забезпечення сталого розвитку та боротьби зі зміною клімату.

Оскільки йдеться про м'яку силу та екологічну дипломатію ЄС, варто згадати про таку стратегію «Європейський Зелений Курс» (European Green Deal). Це план дій, спрямований на досягнення цілей, пов'язаних із кліматичними діями, а також для укладання нових міжнародних угод, які потрібні для співпраці зі стратегічними партнерами у галузі екологічної політики [3].

Зелений курс ЄС був оголошений 11 грудня 2019 р. Президенткою Європейської Комісії Урсулою фон дер Ляєн у Європарламенті, і він є ключовим елементом планування діяльності ЄС на період до 2030 р. і має на меті організувати допомогу ЄС досягти кліматичних цілей Паризької угоди, зокрема зменшення викидів парникових газів та досягнення нульових викидів до 2050 р., тобто перетворити Європу на перший у світі кліматично нейтральний континент [2].

Основними заходами Європейського Зеленого Курсу є:

- збільшення використання відновлюваної енергії;
- скорочення використання вугілля та інших видів викопного палива;
- запровадження енергоефективності та енергозбереження;
- розвиток будівництва електротранспорту та інфраструктури як альтернативи шкідливим викидам;
- створення сталого та конкурентоспроможного економічного середовища для забезпечення екологічного, соціального та економічного прогресу;
- посилення ініціативи у сільськогосподарській сфері, що допоможе збільшити рівень підходу до стійкості екології [2; 3].

Однак екологічна дипломатія має свої виклики та обмеження. Найбільшим викликом є те, що країни можуть бути не готові до виробничих та енергетичних перетворень, необхідних для досягнення цілей сталого розвитку. До того ж багатьом країнам бракує достатнього розвитку інфраструктури та знань для посилення рівня відновлюваної енергетики та скорочення викидів парникових газів. Також одним із викликів, що став на перешкоді розвитку «Зеленого Курсу», є пандемія COVID-19. Падіння рівня розвитку екологічної стійкості, що було викликано кризою COVID, посилює тиск на здатність нових держав-членів здійснювати збільшення фінансування та прагнення у боротьбі із екологічними проблемами, які виникли за період пандемії. Ковідна криза лише підкреслила важливість інвестування у зелену політику, щоб уникнути втрати активів із особливо серйозними наслідками для держав та громадських діячів [4].

Отже, екологічна дипломатія є важливим інструментом для забезпечення екологічної стійкості та збереження біорізноманіття на міжнародному рівні. Держави-члени Європейського Союзу успішно використовували та продовжують розвивати екологічну дипломатію як частину своєї «м'якої сили», розробляючи та впроваджуючи стратегії на кшталт «Європейського Зеленого Курсу», що спрямовані на зменшення впливу економіки та промисловості на навколишнє середовище, а також просуючи міжнародні угоди та співпрацю для вирішення глобальних екологічних проблем. Однак екологічна дипломатія має свої виклики та обмеження, і країни повинні знайти шляхи подолання цих перешкод для сталого розвитку.

Джерела та література

1. Губар О., Дельфінов О. США і ЄС мають намір скоротити викиди метану на 30 відсотків. DW. 14.09.2021. *dw.com*. URL: <https://www.dw.com/uk/ssha-i-yes-maiut-namir-skorotyty-vykydy-metanu-na-30-vidsotkiv/a-59174092>
2. Представництво України при Європейському Союзі. *Європейський Зелений Курс*. 15.04.2021. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobitnictvo/klimat-yevropejska-zelena-ugoda>
3. Clara Volintiru. EU's Soft Power in Green Diplomacy: Scaling-up Consensus from Subnational and National Initiatives. Institute of European Democrats. 15.12.2020. URL: https://www.iedonline.eu/download/geopolitics-values/19-Volintiru-Scaling-up_Consensus_from_Subnational_and_National_Initiatives_revised.pdf
4. Tänzler D., Ivleva D., Hausotter T. EU climate change diplomacy in a post-COVID-19 world. *European Parliament*. July 2021. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/653643/EXPO_STU\(2021\)653643_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/653643/EXPO_STU(2021)653643_EN.pdf)
5. Sebastiao S. P., Soares I. Environmental diplomacy: from transnational policies to the role of ambassadors – the contribution of David Attenborough (2018–2020). *Journal of Communication Management*. 2022. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JCOM-04-2022-0030/full/pdf?title=environmental-diplomacy-from-transnational-policies-to-the-role-of-ambassadors-the-contribution-of-david-attenborough-2018-2020>
6. The Paris Agreement. UNFCCC. URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>
7. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. *Department of Economic and Social Affairs. Home. Sustainable Development*. 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Сушко Ірина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВПЛИВ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ НА КУЛЬТУРНУ ДИПЛОМАТІЮ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Ключові слова: Велика Британія, креативні індустрії, культурна дипломатія, креативна економіка, культурна стратегія.

Keywords: UK, the Great Britain, creative industries, cultural diplomacy, creative economy, cultural strategy.

Зародження культурних та креативних індустрій тісно пов'язане з виникненням нового типу економіки, що спирається на знання та креативність, форма яких стає все більш інформаційною та глобальною. Креативна економіка розглядає культурні процеси як такі, що мають значний вплив на всі сфери життя, технології та способи виробництва товарів і послуг, а також формують майбутній спосіб життя. Отже, саме поняття культури розширюється і видозмінюється: тепер воно означає не просто художнє виробництво, а особливу сферу суспільного життя, щось, що пронизує все – засоби зв'язку та містобудування, державну політику та зв'язки з громадськістю, а також те, як формуються і виявляються особистісна та групова самоідентифікація [1].

Мета цього повідомлення – визначити роль креативних індустрій у культурній дипломатії Великої Британії, оцінити рівень і потенціал їх впливу на цю сфе-